

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

skaja vsak četrtik in volja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročniku se pošilja upravljalna v dijaškem semenišču (Kuschnersohinar). — Določniki listkovnega društva dobivajo list brez posebne naročilnice.

Poštomatno liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 6 kr. —
Kokopisi se ne vračajo, neplačani listi so ne sprejemajo.
Za oznanila se plačuje od navadne vristice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Katekizma ne znajo.

Mnogo je sedaj odraščanih ljudij in celo učenih glav, ki niti katekizma ne znajo. Vkljub temu drznejo se zoper katekizem nasajati se in katehete grajati. Takšnim pripada znani šulvereinski glavar, Sevaniški grajščak, bivši profesor dr. Ausserer.

S pomočjo slovenskih odpadnikov v Ptuiju, Ormoži itd. izvoljen v deželni zbor štajerski pohvalil je tukaj kot poročevalec šolskega odseka liberalno šolstvo. Potem pa je kresnul po katekizmu in katehetih zapisavši: „Želeti je, da pouk v krščanskem nauku ni omejen na samo vbijanje verskih resnic, ampak naj se upliva na mladino, da se jej blažijo srca in vzrejajo npravstveni značaji, kar se doseže, akose otrokom temeljito razlaga npravoslovje, t.j. navod, kako imajo vrlo, krščansko živeti.“

Ta izjava graja torej najprvle katekizem, češ da se iz njega učimo le samo verskih resnic, ne pa tudi krščanskega npravoslovja, ali drugače povedano, da se iz katekizma učimo samo, kaj in kako imamo verovati, ne pa tudi, kako moramo krščansko živeti. Nadalje pa graja naše katehete, češ, oni ne storijo svoje dolžnosti.

Pisatelj teh vrstic je, podobna očitanja vže bral v dunajskih novinah, katere pišejo Judje in freimaurerji in katere so zavračali katoliški novinarji. V Gradci pa je neopravičeno očitanje profesor Aussererjevo zavrnil prav izvrstno preč. g. kanonik Karlon: Rekel je:

„G. Ausserer gotovo uže dolgo ni imel katekizma v rokah in bil bi dobro storil, ko bi v to knjižico bil zopet pogledal. Kajti potem bi ne napisal gori navedenega očitanja. Prepričal se bi in zopet spomnil, da šteje katekizem 5 poglavij, a le prvo ima napis: O veri. Prvo poglavje uči torej verske resnice, pa zapopada tudi mnogo, kar se nanaša na krščansko

krepostno življenje. Vsa druga poglavja bavijo se ali celo ali vsaj zvečinoma s tem, kako ima kristijan krepostno živeti. V tretjem poglavju nahajamo deset božjih zapoved, kojih 4. veli: spoštuj očeta in mater, 5. ne vbijaj, 6. ne prešestuj, 7. ne kradi, 8. ne pričaj krivo zoper svojega bližnjega, 9. ne želi svojega bližnjega žene, 10. ne želi svojega bližnjega blaga. Ali ni tukaj govor o samej morali, o samem npravlovji, zgoli o tem, kako moramo kot kristijani krepostno živeti? Peto poglavje uči: krščansko pravico: varuj se hudega, stori dobro!

In ko bi g. Ausserer katekizem do konca pregledoval, našil bi dela milosti zaukazana: lačne sititi, žejne pojiti, tujce vsprejemati, nage oblačiti, bolene obiskavati, jetnike rešiti, mrtve pokapati, nevedne poučevati, dvojljivim svetovati, žalostne tolažiti, krivico voljno trpeti in odpuščati, ki so nas žalili.

Vse to je v katekizmu, to učijo katehetje. Zato je g. Aussererjevo očitanje zelo nerazumljivo.

Da bi katehetje svoje dolžnosti ne storili, to je zelo krivično očitanje, čeravno moramo priznavati, da je pouk v krščanskem nauku pomankljiv. Ali temu niso katehetje krivi, ampak novošolski črtež, ki za krščanski nauk ne zmore več nego 2 pičli urici vsaki teden. To je pri pomnoženem številu učencev premalo. Trebalo bi najmanje 4—5 ur na teden; na Prajzovskem je 5 ur odmerjenih. Pri nas pa je v nekaterih razredih samo 1 ura odkazana. Naši katehetje storijo, kolikor največ morejo. Gosp. Aussererjevi napadi in očitanja pa so jalova, prazna in neopravičena.“

Resnične besede č. g. kanonika Karlona so Aussererja tako pobile pred celim zborom štajerskim, da dolgo ni mogel prav do sape priti. Svetovati pa mu vsakako je, da naj vzame katekizem v roke! Morebiti se spomni mej tem tudi — Trsta! Straženski!

Gospodarske stvari.

O pomlajevanju in prežlahtnovanju sadunosnih dreves.

I. Pri vseh naših sadunosnih drevesih pride doba in sicer pri tem preje pri onem pozneje, da jim začne lesna rast pešati in poslednjič popolnoma preneha. Le še cvetne mladike poganjajo. Ta doba drevesu tim preje nastopi, čim manj se je drevo do tedaj izrezavalo in snažilo, čim manj se mu je gnojilo in zemlja okoli njega rahljala in čim bolj je dotična drevesna sorta nagnjena v naredbo cvetnih mladik ne pa v naraščaj lesnih vejic.

Brž pa, ko krepke lesne vejice več ne naraščajo, preneha tudi obilica dobro razvitega listja in z njim nabor potrebnih snovi za prihodnje leto. In s pomanjkanjem teh mora tako drevo od leta do leta bolj pešati in končno poginoti. Temu predčasnemu poginu je pa mogoče še o pravem času v okom priti, ako se namreč drevo pomladi. Pa ne le tako hirajoče drevje se more zopet pomladiti, ampak tudi tako, ki je bilo po viharjih, po toči, po mrazu, po drugih ujmah in po boleznih poškodovano.

Pomlajenje se pa navadno godi na tri načine. Prvi način je po okopavanju in prekopavanju in s tem zvezanim gnojenjem, drugi po porezavanju in tretji po združenju obeh teh načinov.

Ako je sadno drevo oslabeledo, se mu more dostikrat s tem pomagati k novemu življenju in ponovljeni rodovitnosti, da se zemljišče okoli takega drevesa prekoplje ali rigola. Pri tem delu se mora pa skrbno paziti, da se drevesu preveč korenica ne poseka in potrga, sicer bi tako delo bilo oslabeledemu starcu bolj na kvar nego na hasek. Če se tako prekopano zemljišče potem še nekoliko s primernim gnojem pognoji, daje to drevesu nove moči. Drevo začne lepe lesne mladike poganjati in tudi obilno sad roditi. Samo po sebi je umevno, da se tako delo le more opravljati, ko je drevo v popolnem pokoji, t. j. v pozni jeseni, ko je listje odpadlo, ali v tali zimi ali rano spomladi, dokler drevje še ne brsta in listuje.

Drugi način pomlajenja, porezovanje namreč se pa godi po sledečih ravnilih:

1. Tudi porezovanje se more le v stanu popolnega počitka, t. j. rano spomladi ali jeseni goditi, poslednje je zlasti pri koščičastem sadju bolj nasvetovano nego prvo.

2. Na drevesu, ki se ima s porezovanjem pomladiti, se morajo njegovi velikosti primerno dve do tri tako imenovane navlečivne veje pustiti in ravno tako vse postranske veje, ki so niže od posekanega mesta, ker jih drevo potrebuje v to, da podela sokove, katere mu korenine še surove dovajajo. Te navlečivne veje

se pa v dveh ali treh letih tudi pomladijo ali če niso potrebne popolnoma odsekajo.

3. Veja se mora, če le mogoče, tako posekati, da je v najbližnji bližnjavi odkrška kaka postranska veja. Ran, ki bi bile večja od 6–8 centimetrov, se je treba po mogočnosti izogibati.

4. Vse rane se morajo brž ko brž lepo gladko obrezati in z drevesnim voskom ali katroanom skrbno zamazati.

5. Drugo leto po pomlajenju se mora drevo pregledati, pregosto vejevje porezati in le najmočnejše mladike pustiti, ki najlepšo rast vej obetajo in te pa na polovico nazaj porezati.

Tretji način pomlajenja se pa godi, ako se prvi in drugi način združita ali kombinirata. Ta način je nasvetovan posebno pri zelo oslabeledih drevesih, ki v slabi zemlji stojijo, iz katere le pičlo redivnih snovi dobivajo. Tu je prekopavanje zemlje na široko okoli drevesa in primerno pognojenje v zvezi s porezovanjem vejevja posebno vspešno.

Mnogo jabelčnih in gruševih sort, ki navadno obilno in rade rodijo, se morajo vsakih 10 ali vsakih 15 let pomladiti. Poslednje je tudi potrebno pri slivah in češpljah. Po pravilnem pomlajenju se drevesu ne le življenje podaljša, ampak tudi rodovitnost izdatno pomnožava. Zato se tako ravnanje s sadnimi drevesi ne more dosti priporočati.

(Konec prihodnjič.)

Sejmi. 15. nov. Vransko, Poličane, Središče, Radgona, 19. nov. Ivnik, sv. Jurij na Pesnici, Podsreda, Ljubno, Ruše, Gornja Polskava, Slov. Gradec, 20. nov. Gradec, 21. Arvež, sv. Jurij pod Tabrom, sv. Jurij na Ščavnici, Svetina, 22. nov. Ernauč, 24. nov. Gornjica, sv. Marjeta na Pesnici, Sočtanj.

Dopisi.

Od sv. Križa nad Mariborom. (Posvečevanje prenovljene cerkve in predstavljanje novega župnika.) Na 23. nedeljo po binkoštih dne 9. novembra t. l. je bil za faro sv. Križa nad Mariborom den občnega veselja; kajti ta den je dobila ta fara po dolgem času spet stalnega dušnega pastirja č. g. Antona Vraza, in farna cerkev, ki se je bila to leto razun stolpa vsa prezidala in za eno kapelo z oratorijem poveščala, je bila slovesno blagoslovljena. Kdor koli je to cerkev prej videl, morala ga je žalost obiti, ker izvzemši stolp ni bilo skoro ničesa na njej podobnega za hišo božjo. Nizka kakor kakšna klet imela je majhna okna različne velikosti in na njih polke kakor na kakšnem magacinu. Znotraj je bila v zadnjem delu z dilami pokrita, ki pa so bile že tako pirave, da hi se lahko celi strop

v cerkev zrušil, zato je bil na koru in pod korom za silo strop podprt. Sprednji del je bil sicer z opeko obokan, vendar tako nizko, da bi rajni gospod Cobelj, ko bi bil sem prišel, lahko z roko do oboka segnil. Zavoljo zadnjega dela cerkve se je moralo nekaj storiti, da se ne bi kakšna velika nesreča zgodila. Prvi komisijon, ki je bil zato poklican, pa je naredil takšni nesrečen načrt za popraviljanje, da cerkveni konkurenčni odbor, ki je delo prevzel, po tem načrtu se ni hotel popraviljanja lotiti. Po tem načrtu bi se bil samo zadnji del cerkve popravil, kder bi se mesto piravih lesenih tramov nekteri železni trami položili, ter na nje naredil obok iz opeke. Drugo bi naj vse pri starem ostalo. Tako popravljena cerkev pač gotovo ne bi bila nič lepša ne gledé na to, da se šinje ne spodobijo v cerkveni obok, ampak v kakšno prodajalnico ali v hleve. Pametno je torej bilo, da je konkurenčni odbor dal drug načrt narediti in potrditi, po katerem se je cela cerkev povišala, ena kapela z oratorijem prizidala, znotraj enako obokala in s primernimi visokimi oknami preskrbela. Vse to je po lastnem načrtu naredil zidarski mojster g. J. Pavlič iz Luč, ter je tudi po celi cerkvi nov tlak iz cementnih plošč položil. G. L. Ebner iz Maribora nam je neredil za 640 fl. lepe nove orglje, in zlatar Dohnalik je obnovil oba oltarja. Zavoljo obnega ponovljenja so morali tudi cerkveni stoli in spovednice dobiti novi obraz. Farani križevski so pri tem prenavljenji prav lepo pokazali, koliko se zamore tudi v slabih letinah z družinimi močmi storiti. Dasi je namreč fara majhna in nikakor ne bogata, je vendar v kratkem času veliko storila za svojo farno cerkev; kajti razun majhnega cerkvenega kapitala so vse drugo s prostovoljnimi doneski in raboto poravnali farani. Tudi za notranjo cerkveno opravo ni bilo treba župniku hoditi od hiše do hiše prosit, ampak na njihovo prošnjo so jim farani vse radovoljno v farovž prinesli. Sicer še je ne nekaj dolga, pa z božjo pomočjo upamo sčasoma vse poravnati. Nekoliko smo dobili tudi od drugih strani, — takšni darovi bi nam tudi zanaprej dobro došli. — tako nam je nepričakovano patron poslal za orglje in oltar 100 fl., visokorodni grof dr. Avernias so razun denarja nam še pomagali z opeko, ter nam posebno dobro vstregli, da smo zamogli delo tako naglo dovršiti. Bog plati za ta velikodušni dar. Sicer pa še naša cerkva tudi zdaj po tem ponovljenji ni krasna ali veličastva, pa lepa in dostojna je. Dne 9. novembra so nam vse to visokočastiti g. korar in dekan Krištof Kanduth z obilnim spremstvom blagoslovili in pri tej priliki v genljivem govoru farane zavoljo tega lepo pohvalili in jim novega župnika, ki so ga bili že 1. oktobra inštalirali, javno predstavili. Cela fara je bila

te slovesnosti željno pričakovala in ta den svoje veselje pokazala s slovesnim zvonenjem in veselo godbo in strelbo. Počastilo je to slovesnost 7 tujih duhovnikov, dva celo iz sosedne sekovske škofije. Bog daj, da bi se zanaprej izpolnjeval napis, ki je bil videti nad velikimi vrati, oznanjajoč, naj bi se dajala Bogu čast in bi vladal ljubi mir med farani in njihovim novim dušnim pastirjem. Torej še enkrat: Bogu čast in vsem dobrotnikom srčna hvala!

Od Nove cerkve. (Pogreb pokojn. preč. g. kanonika, Fr. Juvančiča) pretečeno nedeljo 9. nov. t. l. bil je res sijajen. Toliko ljudi Nova cerkev menda še ni videla Bog ve od kedaj, kakor v nedeljo. Duhovnikov zbralo se je bilo pa le 33, ker se je po mnogih krajih to nedeljo obhajal god sv. Lenarta, kakor pri Novi cerkvi, ali pa že god sv. Martina ali so imeli kakšno drugo nenavadno svečanost. Med preč. duhovniki odlikovali so se pred vsemi preč. g. stolni dekan Orožen in dva častna korarja Rožanc in Ivanc. Imed odličnejših posvetnih gostov, ki so ranjkemu zadnjo čast skazali, odlikavale ste se 2 celjski rodbini; c. kr. namest. svetovalca Haas-a in gimnaz. ravnatelja P. Končnika. Kmalo po dveh zadonele so mrtv. molitve pred farovžem — in zdajci vzdignili so pogrebniški težko kovano krsto, da jo nesejo po obhodu po cerkevski vesi po slovo v farno cerkev. — Takoj stopijo na leco veleč. g. dr. M. Napotnik, profesor bogoslovja iz Maribora in rojak pokojnega preč. g. Juvančiča, da od njih in v njihovem imenu od vseh pogrebnikov slovo vzamejo. V jasni in glasni — prav vzvišeni, vendar lahko razumljivi besedi razlagali so poslušalcem, katerih je veča polovica morala zvnaj cerkve stati, zakaj da se kristjanu ne spodobi preveč za rajnimi žalovati — češ, da smrt še ni hudo, — le nesrečna smrt je strašno hudo. Potem so v kratkih potezah nam pred oči postavili dolgo življenje pokojnega Fr. J. Po končanem grobnem govoru, kterega prav mnogi želijo tiskanega dobiti, zapeli so preč. g. stolni dekan pri mrtvaškem odru „Libera“ in na to se je spreved pomikal iz cerkve na cerkveno pokopališče, kjer so si pokoj. g. dekan pod podobo M. B. dobrega sveta svoj prostorček bili izbrali. Preden se je truplo rajnega materi zemlji izročilo, odstranili so se od krste prekrasni veneci, ktere so dobri Vojničani, rodbina barona Manteuffelna. „Celjsko katol. društvo“, Konjičani, Novocerkevčani in dr. pokojnemu v hvaležni spomin darovali — eden lepši od drugega. Celo raz visokega sv. Jošta na Kozjaku prinesle so dekleta venec v hvaležni spomin, da so pokojni g. dekan letos v škofovem imenu jim novo cerkev blagoslovili. Tudi znamenja njihovega odlikovanja: križec korarja Lavant.

cerkve in viteza Franc-Jožefovega reda odvzeli so mrtvemu dostojanstveniku, da bi jih nosile druge prsi, ki bodo enako gorko bile za vero in cesarja. Kratki in megleni jesenski den nas je primoral se preurno ločiti od groba preblagega moža, ki je blizo 60 let — da, še potem, ko je že vse sv. zakramente za umirajoče prejel, delal v vinogradu Gospodovem, R. i. p.!

Iz Celja. (Fran Kapus), trgovec in posestnik v Celji, bil je značajan narodnjak, da je malo taci. Pokojnik je ves čas svojega bivanja v Celji, — porodil se je na Gorenjskem — stal v prvi vrsti narodnega gibanja in delovanja in mimo njegove prodajalnice ni šel noben narodnjak, ki je pohodil Celje. Na vsacega napravil je utis, da ima pred seboj navdušenega, odločnega in neutrudljivega rodoljuba, poštenjaka v polnem pomenu besede. Rajni dr. Kočevar, blagega nam spomina, bil je vsak dan v njegovi družbi. Vkupe sta se posvetovala o sredstvih za napredek Slovencev, vkupe ustanovila Celjsko Čitalnico, katero sta v tožnih časih skoro sama vzdrževala. Slovenske dijake je pokojni Kapus rad podpiral, bil je sploh plemenitega srca in lahko rečemo, da sovražnika ni imel tudi mej najljutejšimi političnimi nasprotniki. Pri posojilnici v Celji je sodeloval kot član načelstva do svoje smrti, sploh podpiral je vsako narodno podjetje s svojim modrim svetom in z gmotnimi doneski in tudi za najneprijaznejših političnih časov stal je sebi v gmotno škodo „trdno ko zidi grada“. Pokojni Kapus bil je pravi pravcati Slovan, težko ga bomo pogrešali, z nami vred pa vsa Savinjska dolina, s katero je bil v vednej trgovske zvezi, a tudi v živej političnej dotiki. Teši nas jedino to, da nam je pokojnik zapustil v narodnem duhu vzgojene sine in hčere, ki bodo gotovo delovali v svojega preljubljenega očeta duhu. — Bodi mu zemljica lahka in večno časten spomin v političnej naši zgodovini!

Iz Makol. (Ces. Rud. sadjerejsko društvo) za spod. Štajer imelo je 9. nov. v Makolah društveni shod, kterega se je vdeležilo mnogo rodoljubov Dravinjske doline in okolice. Gosp. Mih. Vošnjak deželni poslanec razlagal je v svojem govoru korist sadjerejstva. Zatem je govoril kmet Pečovšek, odbornik tega društva in marljivi sadjerejec, (kojega ime je znano po vsem slovenskem svetu pa tudi daleč gori na Dunaji), o sadjereji in kazal razna jako lepa plemena sadja. Posebno občudovali smo debele nešplje in zimске breskve in marsikteri naših kmetov je rekel: takšnih nešpljev in takšnih breskev še nikdar nisem videl. Bog daj temu vrlemu povspešitelju sadjerejstva še mnoga leta sad, kterega je sadil in ga še sedaj marljivo sadi, čeravno že šteje 70 let. v najboljšem zdravju vživati. Vi, dragi rojaki, stari

in mladi vzemite si tega vrlega moža za zgled in posnemajte ga. Mladi sadite drevesa in uživali boste v starosti sladki sad, kakor on. Pa tudi stari posnemajte ga in se z ljubeznijo in marljivostjo poprimite sadjerejstva in ne izgovarjajte se s tem, da ste stari in da ne bote učakali sadu tega drevesa, katoga bi sedaj zasadili. Saj ne veš, ljubi moj, koliko let ti je Vsegamogočni še odločil živeti; misli le zmiraj, če tudi sam ne doživiš sadu tega drevesca, katerega boš letos vsadil, pa se ga bodo tvoji potomci, ko bo tvojo truplo že zdavnej strohnelo v hladni zemlji, veselili. Tako dela in misli tudi naš vrli narodnjak Pečovšek. Gosp. Grah od sv. Jurja razlagal je prav temeljito o izgoji drevesa. Povedal je, kako se pripravi drevesnica, kako se presajajo in požlahtnujejo drevesca itd. Ne odlagajmo toraj, dragi moji rodoljubi Dravinjske doline, pristopimo temu slavnemu društvu in tako pomagajmo vsak po svojih močeh pospešiti sadjerejstvo v Dravinjske dolini, katera je v tem oziru daleč daleč zaostala drugim slovenskim okrajem!

— n —

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesar in cesarica ostaneta na Vogerskem do sred decembra. V delegacijah je dr. Rieger vprašal, kaj je s Bosno in Hercegovino, bo li skoro popolnem naša? Minister ni hotel dati odgovora, češ da še ne sme odgovarjati. Imenitna je izjava grofa Andrassyja, bivšega ministra, da je Bismark res hotel Avstrijo z Nemčijo združiti po colninskej in tudi političnej zavezi, kar bi naj državni zbori potrdili. Andrassy pa je to odbil. Da so torej naši liberalci toliko zijali po zvezi z Nemčijo, imelo je namen Bismarkove naklepe podpirati. Te pa so izvedeli po tajnih društvih; o tem nihče ne dvomi, kdor ni nalašč slep. — Nadvojvoda Karl Ludvik, cesarjev brat, ogleduje naprave društva: „Rudečega križa ranjenim vojakom v pomoč.“ V Gradci so hoteli temu društvu na korist vseučilišni dijaki, zlasti slovenski, napraviti velik ples. Nemško-liberalni dijaki pa italijanski so to zabranili, ker bi baje za nemštvo bilo sramota. Mi pa rečemo, da je takšni nepatriotični sklep sramota za graško vseučilišče in škoda za vsaki krajecar, ki gre zavoljo takih paglavcev brez avstrijskega čuta iz davkeplačilskih rok. — V Solnogradu hočejo nemški konservativci imeti katoliško vseučilišče, škofje podpirajo to nakano. — Drugo leto preteče 1000 let od smrti svet. Metoda. Za velikansko tisučletnico v Velehradu pripravlja se vse slovanstvo. — Hrvatska narodna stranka je pokazala, da šteje mož, ki niso narodno hrvatski, ampak madjaroni. Ko

je škof Strosmajer došel v Zagreb otvorit galerijo slik, ogerske železnice koločvor ni smel biti okinčan, ban Hedervari in kardinal Mihajlovič so pa všli in župana Zagrebskega je začel mahoma želodec boleti. Ostal pa je narod hrvatski, ki je škofa Strosmajerja sijajno sprejel in slavil. Tudi Slovenci so se udeležili pod vodstvom gospoda dr. Jožefa Vošnjaka. Živeli Hrvatje!

Vnanje države. Nemški cesar Viljelm še vedno boleha, ter ne sme iz hiše. Pri volitvah so katoličani priborili 106 poslancev, socialisti pa 20 vkljub silnemu pritisku Bismarkove postave zoper socialiste. — V Rimu so sv. oča Leon XIII. v javnem konzistoriji obžalovali neverstvo v Evropi, slavili Boga, ki daje sveto vero širiti v Ameriki, Avstraliji, Afriki, Indiji; dunajski nadškof Gangelbauer je postal kardinal, naš slovenski dr. Misia pa ljubljanski knezoškof. Česki škofje so v Rimu osnovali zavod „Collegium bohemicum“ za izgojitev vrlih in učenih duhovnikov českih. — V Parizu zglasila se je kolera, zboli po 150 ljudi na dan, a umerje 50 — 60. — Italijani iščejo preprirov s prebivalstvom v Tripoli, da bi uzrok imeli deželo vzeti turškemu sultanu, kakor so Francozi pograbili Tunis in Angleži Egipt. — Iz osrednje Afrike poročajo, da je Mahdi vendarle Hartum vzel; Angleži so voljni mu tamošnje dežele prepustiti; jim je le za Egipt, za Sueški kanal in Rudeče morje. — Francozi in Kitajci se pripravljajo na nadaljevanja boja. — Japonski vladar je proglasil popolno versko svobodo; sedaj bodo katoliški misijonarji leži skrbeli za tamošnjih 60.000 kat. kristjanov. — V Severni Ameriki so republikanci propali pri volitvah, zmagala je demokratična stranka in jeni kandidat Kleveland je izvoljen za predsednika mogočnej državi.

Za poduk in kratek čas.

Delovanje deželnega odbora l. 1883.

I. Obširno knjigo izdal je deželni zbor štajerski, da bi novo izvoljeni poslanci, menda tudi davkeplačilci, izvedeli, kaj je l. 1883 najvišja samoupravna oblast v deželi storila, ki mu je dala 4.800.000 fl. na razpolaganje. Iz nje hočemo svojim čitateljem podati glavne reči, z vednim ozirom na slovenski Štajer.

Deželni odborniki omenjajo najprvle, kako je svitli cesar deželo počastil s svojo navzočnostjo. Izmed sklepov prejšnjega zborovanja v deželnem zboru je cesar potrdil ločitev trga Lemberga od občine: Sladkogorske in da sme okrajni zastop Kozjanski več kakor 35 % okrajne doklade naložiti okrajčanom.

Za graški „Johanneum“, ki je potreboval

38.566 fl. 43 1/2 kr. in od katerih imamo Slovenci koristi malo več, kakor od predlanskega snega, je kupil stare ropotije v znesku 2000 fl. n. pr. za star grb plemenitašev Teuffenbaških dali so 1500 fl. za neko staro železno kaso 240 fl. za 150 let staro uro 50 fl. itd. Za deželno zbirko starih listin dela nek profesor Zaku. Mož ni slabo plačevan pa je marljiv. Prepoštoval je lani tudi slovenski Štajer ter skuša stare listine, za zgodovino vsakako imenitne, poiskati in pridobiti, zlasti one, ki se nahajajo v gradih: Stattenberg, Slov. Bistrici in Brežicah. V deželnej orožnici v Gradci popravljajo staro vže zarjaveto orožje. Bodi jim Cesar pa ne odobravamo je to, da je bil dr. Hans plem. Zwiedenek-Südenhorst imenovan definitivno za bibliotekarja na deželnej knjižnici; kajti mož je kazal dosihmal več zmožnosti za nemško-liberalnega politikarja potovalca, nego za prvega varha deželne knjižnice. Ta šteje sedaj 110.153 zvezkov in sešitkov.

Gračanom vzdržujemo strašno drago višjo realko. Plačujem namreč na leto 37.000 fl. Vsak učenec stane deželo 117 gld. (lani celo 133 gld.) To je vendar preveč! Opomnimo še, da profesor francoščine in angleščine, baron Lazarini, vleče 1700 fl. njegov suplent g. Ant. Turkuš 1400 fl., profesor italijanščine J. Botterie 800 fl., suplent slovenščine pa le 480 fl. Čudno je tudi to, da zavoljo 23 judovskih fantov dobi judovski rabinar Mühsam za učenje judovskega veronauka 50 fl. nagrade. Res nježno-rahločutni so nemški liberalci za judovski naraščaj pri nas.

V Leobnu vzdržujemo deželno gimnazijo, ki šteje samo 115 učencev, a vendar stane strašno svoto 24.209 fl. 31 kr. vsak učenec torej po 101—156 fl. na leto. To je tudi hudo! Opomniti pa je treba, da tam radi nastavljajo slovenske profesorje, da jih odpravijo proč od domačinov, n. pr. prof. Žitka so iz Ptuja v Leoben potisnoli. Toda slovenskim profesorjem se na posled v Leobnu hudo godi, tako je deželni odbor profesorja Turkuša in Kranjca mahoma v Gradec porinol kot suplenta, profesorja Papeža pa na eno leto na cedilno rešetko djal — brez službe, kar pa deželnega odbora nikakor ne ovira tujcem, Tirolcem, polagati plačila iz deželske blagajnice. In sedaj bi štajerski Slovenci naj goreli za Gradec?

(Dalje prihodnjič.)

Smešnica 46 Miha Primojdusar je znal nekaj nemško, zato ga vzamejo k ljubljanskemu, „fajerberu“, kjer je vse nemško. Enkrat, ko so gasili, padne s strehe in si zlomi eno nogo. Tovarši fajerberarji ga tolažijo: bodi vesel, da nemško znaš; ko bi ti znal samo slovensko, zlomil bi si gotovo obe nogi. Miha vzdihne: Oh, vendar je dobro, ako človek nemško zna.

Razne stvari.

(Galerija slik) bila je po škofu Strosmajerji v Zagrebu slovesno otvorena. Ljubljana je škofu priposlala diplomu častnega meščana. Slovence so zastopali dr. Jož. Vošnjak, dr. Zarnik, Petrovič, dr. Mošej. Strosmajer se je razjokal o čestitanji Slovencev in so bili ti povsod povabljeni, tudi k banketu v grof Vrančanijevej palači. Navdušenje Hrvatov bilo je nepopisljivo.

(† Preč. g. Franc Juvančič) starosta Lavant. duhovnikov, vitez Franc Jožefovega reda, častni kanonik in dekan v Novi cerkvi je umrl 83 let star. Pogreb bil je sijajen, okolo 30 duhovnikov navzočih, slovo govoril je č. g. dr. Napotnik, spreved vodil preč. g. stolni dekan lg. Orožen. Životopis objavimo v „Cerkveni prilogi“.

(Starosta lavant. duhovnikov) je sedaj preč. g. Marko Glaser, častni kanonik in župnik pri sv. Petru pod Mariborom.

(Novi škof ljubljanski) preč. g. dr. Jakob Misija bili so od papeža 10. t. m. slovesno proglašeni.

(Nova knjiga) je izišla kot odtis večjega članka v Matičnih knjigah: „Ob agrarnem vprašanju“ spisal dr. Jožef Vošnjak. Iz te veljavne knjige priobčimo več sestavkov.

(Kmetška čitalnica v Rušah) napravi v nedeljo pred adventom, t. j. 23. nov. veselico v Maroltovi hiši. Program je sledeči: 1. Pozdrav. 2. Mojemu narodu, M. Vučnik. 3. Deklamacija. 4. V sladkih sanjah; Hajdrih. 5. Deklamacija. 6. Slovenec sem; Dr. Ipavie. 7. Tombola.

(Bauernvereinska glavarja) Appotha in Franczaka je cerkveni ključar Spielfeldski pograbil: Appoth je namreč službo v grajščini Spielfeldski zgubil in jo cerkveni ključar dobil, Frančakovo posestvo pa kupil. Ta je torej naslednik njuni v službah in posestvu le pri bauervereinu neče biti. Priporočamo ju mariborskim „purgarskim bauervereinerjem“, osobito Schmidererju.

(Iz Brežic) nam piše prijatelj, da je župan g. Šnidersič še le po tepeži došel, tedaj ko sta Kalb in Lassnigg svoje uže opravila, in torej ni imel več prilike Vrstovšekovih fantov braniti.

(Celjska vahterca) zahteva za nemške šole „deutsche Männer; unsere Jugend muss streng national gebildet und erzogen werden, sollen wir nicht ein politisch verkümmertes Geschlecht von Auch- und Halbdeutsche heranwachsen sehen“. Kedar Slovenci narodnih šol, narodnih učiteljev, profesorjev tirjamo, pa celjske politične gospode kar mrzlica tresel!

(Vina po ceni) se dobi okolo 100 štrtinjakov v Šetalskej okolici, po 17, 18 in 20 fl. polovnjak.

(Zavoljo šulvereinskega rovanja) se je posestnikom v Razvanji bati, da dobijo 80% občinske doklade, da bodo nepotrebno nemčevalnico krmili.

(V Oplotnicah) ste dve deklici igrali z nabito pištolo; ta se sproži in ena je zadeta v levo oprsje, da je v petih urah umrla.

(Iz Globokega) v Brežiškem okraju se nam piše, da je vrli domoljub F. Gregorevčič se odpovedal načelništvu krajnega šolskega sveta in občinskemu svetovalstvu zavoljo treh liberalcev, kar občani obžalujejo; kajti sedaj bo liberalna trojica še huje razgrajala.

(Slovensko pevske društvo.) Radi zaprek, na koje se poprej niti mislilo ni, mora se 1. veliki zbor za teden dni preložiti. Zborovanje se bode toraj po istem določenem redu, kakor ga je že „Gospodar“ priobčil, vršilo dne 23. novembra t. l. v Mariborski čitalnici. Začetek točno ob 3. uri popoldne. Zvečer istega dne pa priredi osnovalni odbor v dvorani „zur Stadt Wien“ pevski zbor z naznanjenim sporedom: 1. A. Nedved: Pozdrav — možki zbor s samospevom za bariton. 2. A. Leban: Slovenska deklica — mešani zbor. 3. Hajdrih: Pri oknu sva molčé slonelca — četverospjev. 4. D. Jenko: Na moru — možki zbor. 5. F. S. Vilhar: Pod oknom — mešani zbor s samospevom za sopran. 6. Dr. B. Ipavie: Savska — možki zbor. 7. A. Foerster: Venec Vodnikovih in na njega zloženih pesnij — mešani zbor s samospevi za tenor, bariton in bas in spremljevanjem orkestra. Med posameznimi točkami bode svirala in VII. točko bode spremljevala vojaška godba 47. pešpolka. Začetek točno ob 8. uri. V Ptuj, 11. novembra 1884. Osnovalni odbor „Slov. pevskega društva“. (Da se mora zborovanje preložiti, vzrok je ta, ker bi za 16. novembra ne dobili vojaške godbe.)

(Iz Hammer-ambosije.) Že v spomladi letos je zopet odtekel obrok, v katerem bi se bilo imelo začeti ponoviti krajne šolske svete. Pred tremi leti so bile te ponovitve meseca avgusta razpisane. Gotovo bodo zdaj v kratkem te deloma zaželjene ponovitve, to je izžrebanje večine udov naročene. Opozorujemo vse narodne može na to, da se potem brigajo, ka dobimo pravih vrlih šol in pravici prijaznih mož v krajne šolske svete, ker boljši in previdnejši so ti možje, boljši napreduje šola v pravem smislu. Pravoslav.

(K odborovi seji družbe duhovnikov), ki se bode vršila 20. t. m. ob 11. uri predpoldnem v kn. šk. pisarni, se uljudno vabijo čč. gg. odborniki. Predstojništvo.

Loterijne številke:

V Trstu 8. novembra 1884: 56, 61, 29, 59, 38
V Linci „ „ 53, 60, 81, 84, 54

Prihodnje srečkanje: 22. novembra 1884.

Zahvala.

Vsem, ki so nam izraževali svoje sočutje mej boleznijo našega predragoga sina, oziroma brata

Adolfa And. Jurce,

vsem, ki so njegov spomin slavili s tem, da so se sprevoda tako mnogobrojno udeležili, vzlasti prečastiti duhovščini, njegovim tovarišem, Triglavanom iz Gradea in prijateljem iz Maribora; čitalničnim pevcem za genljivo petje; dariteljem prekrasnih vencev in trakov; sploh vsem, ki so nas na kovi koli način pri vdaren tolažili, izreka najtoplejšo zahvalo

Žalujoča rodbina.

Službo si išče oženjen hlapec, 32 let star, pri vsakem delu dobro rabljiv, zanesljiv, izkušen, za vse pa pošten, da se vsakdo sme zanesti, kakor sam na se; nekaj let že sem tudi bil na vekših kmetijah kot oskrbnik ali „majer“. Sedaj oskrbnik na „Schneeweiss-u“ pri Apačah.

Blaž Črepinko
v Ptujih.

1-3

Krojač dobi pri meni hitro in vsaki čas, delo.

Marko Virtnik
v Vuhredu.

1-2

Služba organista

pri sv. Stefanu pod Žusonom se z novim letom 1885 odda. Prosilci naj se osebno oglasijo pri podpisanim predstojništvu.

Farno predstojništvo pri sv. Stefanu
dne 29. oktobra 1884.

2-3

Ferne, župnik.

Dacerska služba

v Gornjemgradu,

se razpiše z letno plačo 300 fl., več se izve pri dotičnem odboru.

Zahteva se od prosilca zanesljivost in popolnoma zmožnost slovenskega jezika v govoru in pisavi.

Prošnje se vpošljejo podpisaneu skrajno do 30. novembra t. l.

Gornjograd, dne 11. novembra 1884.

1--3

Prvosednik:

Janez Hren.

V zalogi

Janeza Leona v Mariboru

je ravnokar izišel

Južnoštajerski koledar

za na steno

v nemški in slovenski izdaji

za l. 1885

zapopadajoč zraven popolnega koledara vse mrakove solnea in meseca, kmetovske pregovore o vremenu in letini, vse letne in živinske sejme, dozdevno vreme, državne prepovedane čase, lestvice za pristojbine kolkov ali štampeljnov itd.

Praktično urejeni koledar ima to prednost, da je natisnen na velikej četverki in ga je možno povsod na steno obesiti.

Velja samo 25 kr.

Prodajalcem se dovoti primeren nadavek.

Za mesec listopad
priporočamo naslednjo knjigo:

POMOČ

dušam v vica

ali

Premišljevanja in molitve

za naše ljube ranjke.

Po P. St. Dosenbahu S. J.

poslovenil

P. Hrisógon M.

Cena: trdo vezano 55 kr., v pol usnji 70 kr., v usnji 75 kr., z zlato obrezo 1 gld. 10 kr.

Kdor naroči 12 iztisov, dobi 1 iztis prosto.

KATOLIŠKA BUKVARNA V LJUBLJANI.

3--3

Učiteljska služba

se odda na trirazredni v IV. plačilni vrsti stoječi ljudski šoli pri sv. Križu definitivno.

V nemškem in slovenskem jeziku v govoru in pisavi popolnoma zmožni prositelji naj svoje prošnje do konca decembra t. l. pri krajnem šolskem svetu pri sv. Križu vložijo.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru

1-2

dne 4. novembra 1884.

!! Pozor !!

G. SCHMIDL in DRUŽNIK

„pri škofu“

v Celji, na oglu glavnega trga

„pri stepihu“,

priporočujeta svojo posebno veliko in lepo zalogo zimskega blaga.

kakor:

vsakovrstne suknine, štofa, vatmola, spangoleta in druge volnate robe. Dalje imata v zalogi največjo izbirko velikih zimskih facaneteljev ali rut; najnovejše vzorke kretóna in tiskanine (druka); hlačevine in raznobarnega barhenta; odeje, koce in različno drugo zimsko robo **po naj nižjih cenah,** in sicer še cenejši kakor poprej. — Prave ameriške šivalne stroje, najboljše in močnejše „Singer“ in „Howe“ za krojače, črevljarje in šivilje po 30, 35 in 40 goldinarjev. — Kdor dobro in cenó kupiti želi, blagovoli naj priti v našo prodajalnice.

G. Schmidl in družnik v Celji.

Zaloga sukna; platna vsakdanjega rokotvornega in novošegnega blaga, ter pravih ameriških šivalnih strojev

na oglu glavnega trga in poštnih ulic št. 38 v hiši gosp. Jožefa Kosta, fabrikanta žajfe „pri stepihu“.

3-3

FRANC SWATY,

Ukoristitev vinskih ostankov, fabrika žganic, likere, Franz-žganice in kognaka

v Mariboru.

Fabrika: v Schmidererjevej ulici št. 3 in 4.

Zaloga: v Koroškej ulici šte. 20.

priporoča svojo izvrstno žganico iz muškato-vega tropinovea

s poroštvom za pravo, vleženo blago.

Najnovejši

HITRI RAČUNAR

v katerem se

iznesek vsakoršne kupčije

vže izračunjeno najde, se dobiva v

J. Leon-ovi tiskarni

v Mariboru

šolska ulica 2.

Naznanilo.

Dovoljujem si naznaniti, da imam popolno zalogo trdno in lepo vezanih

slovenskih molitvenih knjig

in jih priporočam preč. duhovščini in p. n. trgovcem.

Cenovniki s trdno stoječimi cenami v malem kakor v velikem stojé na razpolago in se dopošiljajo na željo brezplačno.

Eduard Ferlinč-eva vdova,

prodaja papirja in knjig

v Mariboru, gosposka ulica štv. 3.

2-3